

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

ul. mjr Hubala 21, 45-266 Opole
tel. 077 44 22 929, fax. 077 44 22 928, e-mail: opop@praca.gov.pl
Bezpłatna infolinia 0 800 88 11 22

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE OPOLSKIM I MIEŚCIE OPOLU
W 2013 ROKU**

**CZEŚĆ I
DIAGNOZA**

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

SPIS TREŚCI

1.	UWAGI WSTĘPNE.....	3
1.1.	CEL OPRACOWANIA.....	3
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA	4
1.3.	PODSTAWA OPRACOWANIA	4
2.	ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW	5
2.1.	STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG ZAWODÓW	5
2.2.	BEZROBOTNI WG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	7
	<i>Bezrobocie wśród absolwentów</i>	<i>7</i>
2.3.	UDZIAŁ KOBIET WEDŁUG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH.....	8
2.4.	ZAWODY GENERUJĄCE DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE	9
2.5.	NAPŁYW BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW.....	10
	<i>Napływ bezrobotnych absolwentów</i>	<i>11</i>
3.	ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW.....	13
4.	ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH ORAZ OFERT PRACY WEDŁUG KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI.....	14
5.	ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	16
5.1.	ZAWODY DEFICYTOWE.....	16
5.2.	OCENA PŁYNNOŚCI W ZAWODACH DEFICYTOWYCH	19
5.3.	ZAWODY NADWYŻKOWE.....	23
5.4.	OCENA PŁYNNOŚCI W ZAWODACH NADWYŻKOWYCH	25
6.	WNIOSKI	32

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Bezrobotni w zależności od miejsca zamieszkania	5
Wykres 2.	Zawody o najwyższym udziale wśród osób długotrwale bezrobotnych	9
Wykres 3.	Napływ bezrobotnych według zawodów.....	11
Wykres 4.	Napływ bezrobotnych absolwentów według zawodów.....	12
Wykres 5.	Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD rejestrowanych w 2013 r.....	14

SPIS TABEL

Tabela 1.	Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów.....	5
Tabela 2.	Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych.....	7
Tabela 3.	Udział kobiet według zawodów	8
Tabela 4.	Oferty pracy zgłoszone w 2013 roku	13
Tabela 5.	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu	16
Tabela 6.	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim	18
Tabela 7.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu	23
Tabela 8.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim.....	24

1. UWAGI WSTĘPNE

Dogłębne poznanie mechanizmu funkcjonowania lokalnego rynku pracy wydaje się niezbędne, aby można było skutecznie poprawić ten system, odpowiednio dostosowując do lokalnych potrzeb politykę rynku pracy. Spadek poziomu bezrobocia notowany w minionych latach sprawił, iż w wielu zawodach pracodawcy borykali się z obsadzeniem wolnych miejsc pracy, zaś kryzys gospodarczy oraz wzrost bezrobocia w ostatnim okresie, wskazał na słabe strony rynku pracy i wzrost liczby zawodów nadwyżkowych. Wciąż więc niezbędna jest szeroka i ciągle aktualizowana wiedza na temat kształtowania się wielkości opisujących rynek pracy, służąca podejmowaniu skutecznych działań w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, a także dla efektywnej promocji zatrudnienia. Nieodzowna ku temu jest obserwacja rynku pracy pod kątem kształtowania się popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym. Niniejsze opracowanie stanowi właśnie diagnozę podstawowych wielkości opisujących rynek pracy w układzie według kwalifikacji zawodowych w powiecie opolskim i Opolu w 2013 roku.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

1.1. Cel opracowania

Celem opracowania niniejszego raportu jest określenie zapotrzebowania na rynku pracy na konkretne zawody. Pozwoli to na określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych oraz usprawnienie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Informacje o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- określania zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy kierunków szkoleń osób bezrobotnych,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywizację bezrobotnych,
- opracowywania przez samorząd lokalny strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- usprawniania pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie bieżących informacji o planach zatrudnieniowych zakładów pracy.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadpodstawowych,
- lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu powiatu i województwa opolskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy.

1.2. Metodologia opracowania

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów, zawodów i specjalności zgodnymi z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności, wprowadzoną do powszechnego stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 roku, obowiązującej od 30 czerwca 2010 r.

Zawód jest w niej definiowany jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Klasyfikację tę opracowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi. Struktura klasyfikacji obejmuje 10 grup wielkich, 43 grupy duże, 132 średnie oraz 444 grupy elementarne. Grupy elementarne zawierają 2360 zawodów i specjalności. Szczegółową analizą objęto zawody elementarne.

Ponadto przy monitoringu uwzględniono również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (opublikowanego w Dz. U. Nr 251, poz. 1885 w dniu 31 grudnia 2007 r.).

1.3. Podstawa opracowania

Podstawowymi źródłami informacji wykorzystanymi w opracowaniu były sporządzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu zestawienia danych statystycznych dotyczących osób bezrobotnych oraz ofert pracy z powiatu opolskiego i miasta Opola (załączniki nr 2 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy i oferty pracy* oraz załączniki nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności – z 2013 r.*).

2. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW

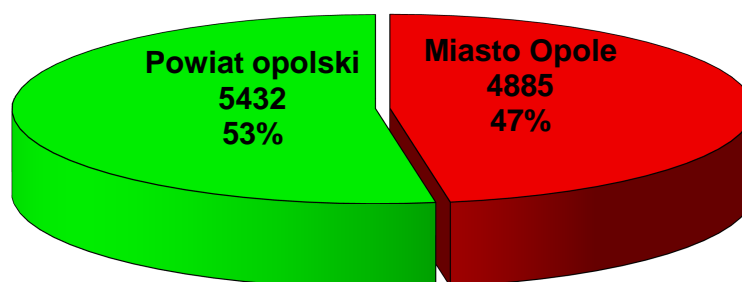
Na koniec 2013 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zarejestrowanych było **10 317** osób bezrobotnych. Strukturę bezrobotnych w zależności od miejsca zamieszkania ilustruje wykres 1.

Stopa bezrobocia w końcu 2013 r. wyniosła:

- dla powiatu opolskiego – 13,8%,
- dla miasta Opola – 6,9%.

Dla porównania w województwie opolskim stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 14,3% (w kraju 13,4%).

Wykres 1. Bezrobotni w zależności od miejsca zamieszkania

Stan na 31.12.2013 r.

2.1. Struktura bezrobotnych wg zawodów

Zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności wyróżniamy 10 grup wielkich (tabela 1). Do każdej z nich zaliczyć można mniejsze grupy zawodów oraz konkretne zawody i specjalności.

Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów.

Kod grupy zawodów	Grupa zawodów	Liczba bezrobotnych			Udział grupy osób bezrobotnych wobec ogółu [%]
		Powiat opolski	Miasto Opole	Razem	
000000	Bez zawodu	953	815	1768	17,14 %
0	Żołnierze	8	1	9	0,09 %
1	Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	57	129	186	1,80 %
2	Specjaliści	357	731	1088	10,55 %
3	Technicy i inny średni personel	405	525	930	9,01 %
4	Pracownicy biurowi	232	356	588	5,70 %
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	1052	908	1960	19,00 %
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	120	51	171	1,66 %
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1550	930	2480	24,04 %
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	234	150	384	3,72 %
9	Pracownicy przy pracach prostych	464	289	753	7,30 %
	RAZEM	5432	4885	10317	100 %

Stan na dzień 31.12.2013 r.

- Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, że najliczniejszą kategorię stanowią osoby posiadające zawody z grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Osoby te stanowią aż 24,0% ogółu bezrobotnych (2480 osób). W grupie tej największy udział miały zawody:
 - murarz (255 osób),
 - ślusarz (245 osób),
 - krawiec (137 osób),
 - mechanik pojazdów samochodowych (104 osoby),
 - stolarz (104 osoby),
 - mechanik samochodów osobowych (99 osób),
 - cukiernik (74 osoby),
 - malarz-tapeciarz (72 osoby),
 - tokarz w metalu (70 osób),
 - piekarz (68 osób),
 - malarz budowlany (65 osób),
 - szwaczka (49 osób).
- Kolejnymi najczęściej reprezentowanymi zawodami są te, zaliczane do wielkiej grupy „pracowników usług osobistych i sprzedawców”. Stanowią oni 19,0%, tj. 1960 osób. Najliczniejszymi w tej grupie są zawody:
 - sprzedawca (978 osób),
 - kucharz (181 osób),
 - fryzjer (175 osób),
 - robotnik gospodarczy (125 osób).
- Bardzo liczną grupę tworzą osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia zawodowego. Liczba ta klasyfikuje tę grupę osób jako trzecią pod względem wielkości. Udział tych osób w ogóle bezrobotnych stanowi aż 17,1% (1768 osób).
- Znaczną grupę stanowią również osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy „specjalistów” – 10,6% (1088 osób) z ogółu. W tej grupie można wyróżnić następujące dominujące zawody:
 - ekonomista (181 osób),
 - pedagog (55 osób),
 - specjalista do spraw marketingu i handlu (30 osób).
- Duży odsetek zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby sklasyfikowani w grupie „technicy i inny średni personel” – 9,0% (930 osób). W grupie tej największy odsetek bezrobotnych posiadają osoby z zawodami:
 - księgowy (83 osoby),
 - technik administracji (57 osób),
 - technik ekonomista (56 osób),
 - technik mechanik (55 osób),
 - technik budownictwa (52 osoby),
 - przedstawiciel handlowy (41 osób).
- Ponad co dwudziesty z zarejestrowanych bezrobotnych został sklasyfikowany w grupie „pracownicy przy pracach prostych”. Świadczy to o tym, że 7,3% bezrobotnych (753 osoby) posiada tylko elementarne umiejętności zawodowe. W grupie tej dominują zawody:
 - sprzątaczką biurową (127 osób),
 - pozostali robotnicy przy pracach prostych (99 osób),
 - robotnik budowlany (84 osoby).

2.2. Bezrobotni wg kwalifikacji zawodowych

Zawody dominujące wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. urzędzie przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych

Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety
Ogółem	10317	5336
Bez zawodu	1768	971
Sprzedawca	978	867
Murarz	255	4
Ślusarz	245	2
Kucharz	181	143
Ekonomista	181	143
Fryzjer	175	173
Magazynier	150	30
Krawiec	137	135
Sprzątaczką biurową	127	124
Robotnik gospodarczy	125	48
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	110	91
Mechanik pojazdów samochodowych	104	0
Stolarz	104	3
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	99	44
Mechanik samochodów osobowych	99	0
Technik prac biurowych	89	76
Robotnik budowlany	84	1
Księgowy	83	77
Cukiernik	74	62
Pozostali pracownicy przy pracach prostych	73	37
Malarz - tapeciarski	72	1
Tokarz w metalu	70	2
Piekarz	68	29
Malarz budowlany	65	1
Kelner	63	51
Technik administracji	57	47
Technik ekonomista	56	46
Technik mechanik	55	4
Pedagog	55	47
Pomoc kuchenna	54	49
Technik budownictwa	52	13

Stan na dzień 31.12.2013 r.

Bezrobocie wśród absolwentów

Wśród **526 absolwentów** (w tym 299 kobiet) zarejestrowanych w urzędzie (wg stanu na dzień 31.12.2013 r.) piątą część stanowiły osoby bez zawodu (108 osób) z czego 53% stanowiły kobiety. Na drugim miejscu klasyfikują się absolwenci posiadający zawód sprzedawcy – 48 osób

(90% to kobiety). W następnej kolejności można wyróżnić zawody: fryzjera (26 osób), mechanika samochodów osobowych (15 osób) oraz pedagoga (10 osób).

2.3. Udział kobiet według kwalifikacji zawodowych

W porównaniu do 2007 i 2008 r. spadł znacząco udział kobiet – spowodowane jest to tym, iż w latach 2009-2010 nastąpił większy napływ mężczyzn do bezrobocia co zmieniło jego strukturę według płci od 2009 r. Napływ większej liczby mężczyzn spowodowany był kryzysem gospodarczym i rejestracją mężczyzn uprzednio pracujących w budownictwie i przemyśle.

W końcu 2012 roku udział kobiet pozostających w ewidencji bezrobotnych stanowił 52,0%, natomiast według stanu na dzień 31.12.2013 r., wśród 10 317 zarejestrowanych bezrobotnych ogółem było **5336 kobiet**, co stanowiło **51,7%** ogółu. Z tabeli 3 możemy odczytać, iż kobiety stanowią przeważającą większość wśród osób bezrobotnych z zawodem sprzedawcy, krawca, szwaczki, księgowego czy fryzjera. Najwięcej kobiet posiada jednak zawód sprzedawcy (867 osób) a ich udział do ogółu bezrobotnych z tym zawodem stanowi 88,7%.

Największym problemem pozostaje liczna grupa kobiet bez żadnego zawodu. Odsetek ten wśród kobiet jest wyższy niż wśród mężczyzn i wyniósł 54,9%.

Tabela 3. Udział kobiet według zawodów

Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet
	ogółem	kobiety	
Ogółem	10317	5336	51,7%
Bez zawodu	1768	971	54,9%
Sprzedawca	978	867	88,7%
Fryzjer	175	173	98,9%
Ekonomista	181	143	79,0%
Kucharz	181	143	79,0%
Krawiec	137	135	98,5%
Sprzątaczką biurową	127	124	97,6%
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	110	91	82,7%
Księgowy	83	77	92,8%
Technik prac biurowych	89	76	85,4%
Cukiernik	74	62	83,8%
Kelner	63	51	81,0%
Pomoc kuchenna	54	49	90,7%
Technik administracji	57	47	82,5%
Pedagog	55	47	85,5%
Szwaczka	49	47	95,9%
Technik ekonomista	56	46	82,1%
Kasjer handlowy	41	36	87,8%
Salowa	34	34	100,0%
Kucharz małej gastronomii	44	28	63,6%
Barman	38	27	71,1%
Sekretarka	27	27	100,0%
Pakowacz	41	25	61,0%
Ogrodnik terenów zieleni	36	25	69,4%
Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	28	25	89,3%

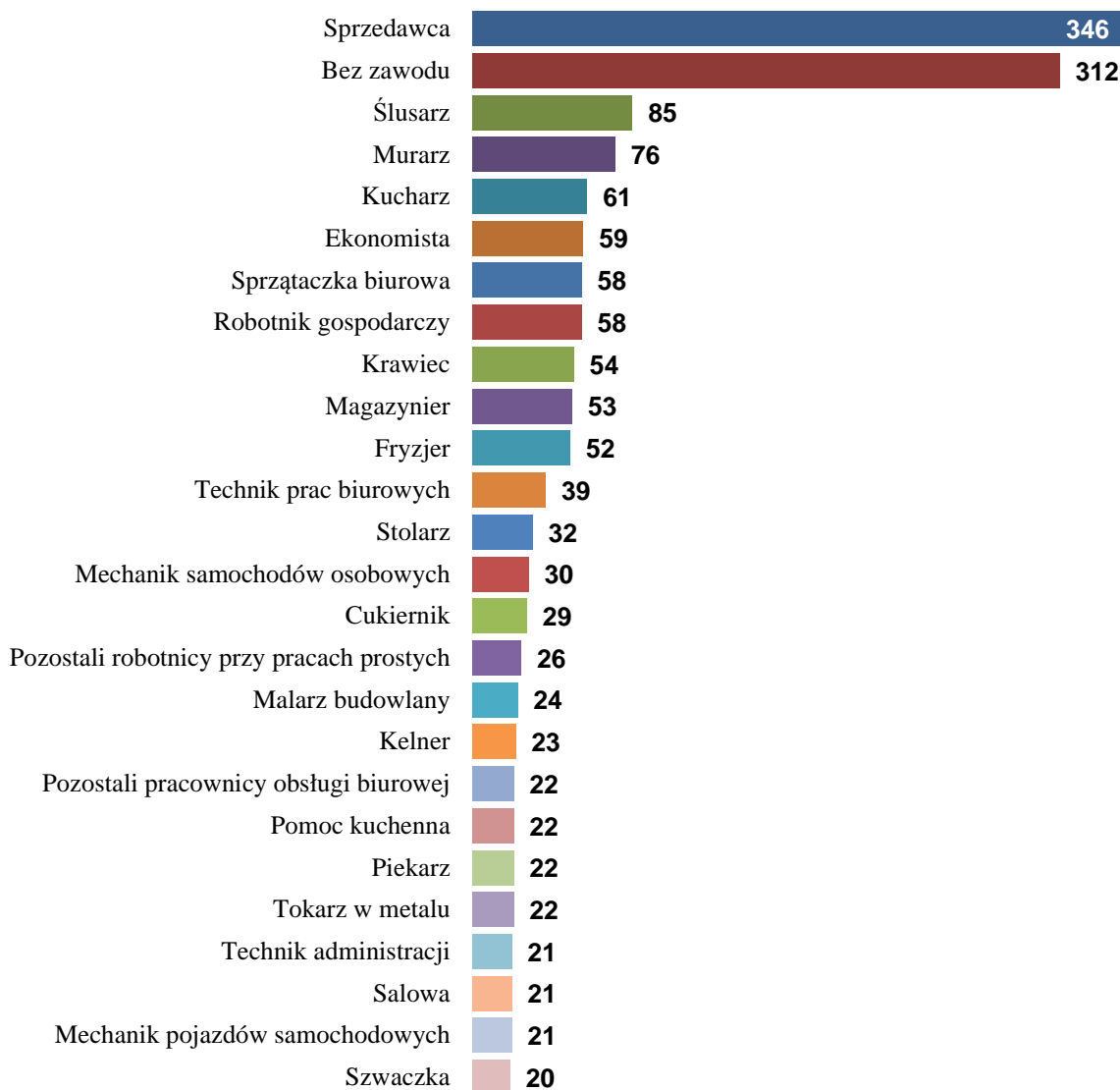
Technik handlowiec	34	24	70,6%
Operator centrali telefonicznej	22	22	100,0%
Pozostali kierownicy do spraw innych typów usług	36	21	58,3%
Pielęgniarka	21	21	100,0%

Stan na 31.12.2013 r.

2.4. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy były **1432 osoby** z terenu miasta Opola oraz **1612 osób** z terenu powiatu opolskiego (stan w dniu 31.12.2013 r.). Łącznie grupa ta stanowiła liczbę **3044 osób** (29,5% wobec ogółu). Należy więc baczniej przyrzeć się zawodom, których udział w tej grupie jest znaczny.

Wykres 2. Zawody o najwyższej liczebności wśród osób długotrwałe bezrobotnych

Stan na 31.12.2013 r.

Zasadniczo dominującą pozycję zajmuje zawód sprzedawcy, gdyż aż 346 osób legitymujących się tym zawodem pozostaje w rejestrze urzędu co najmniej od 12-tu miesięcy. Zawodem tym w przeważającej większości legitymowały się kobiety – 88,7%.

Ślusarze byli drugą co do wielkości grupą zawodową wśród osób długotrwale bezrobotnych. Wśród 85 ślusarzy 47 osób (55,3%) zamieszkiwało na terenie powiatu opolskiego. Wśród tych osób znajduje się tylko jedna kobieta.

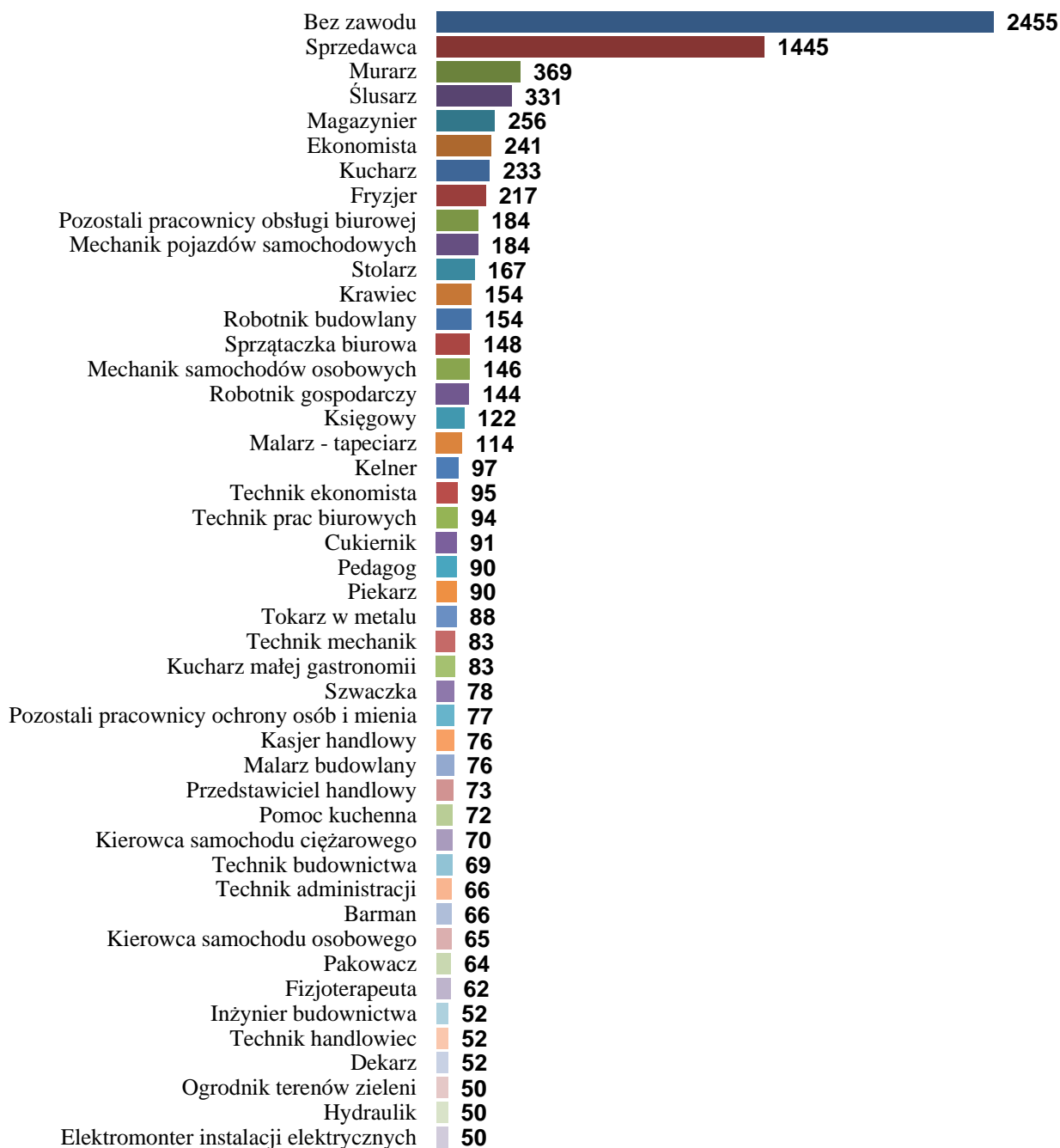
Zawód murarza również był bardziej popularny wśród osób zamieszkałych na terenie powiatu opolskiego, gdzie zameldowanych było 55 osób (72,4%) z tym zawodem. Tylko trzy kobiety legitymowały się doświadczeniem pracy w tym zawodzie w grupie osób długotrwale bezrobotnych. Szczegóły ilustruje wykres 2.

Niepokojącym jest też fakt, iż wśród osób będących powyżej 12 miesięcy w bezrobociu pozostawało także 312 osób (10,2%) bez żadnego wyuczonego zawodu.

2.5. Napływ bezrobotnych według zawodów

W 2013 roku w tut. urzędzie zarejestrowano **14 896 osób** bezrobotnych (7 362 osoby z terenu miasta Opola), w tym wśród nich, co szósta osoba (2 455 osób – 16,5%) nie posiadała żadnych kwalifikacji zawodowych. Analizując napływ osób bezrobotnych **według ostatniego wykonywanego zawodu** okazuje się, iż najczęściej zarejestrowanych zostało osób z zawodem sprzedawcy (1445 osób), co stanowiło 9,7% wszystkich noworejestrowanych bezrobotnych. Fluktuacja bezrobotnych w tym zawodzie jest właśnie największa. Więcej informacji o ostatnich wykonywanych zawodach wśród noworejestrowanych osób bezrobotnych przedstawia wykres 3.

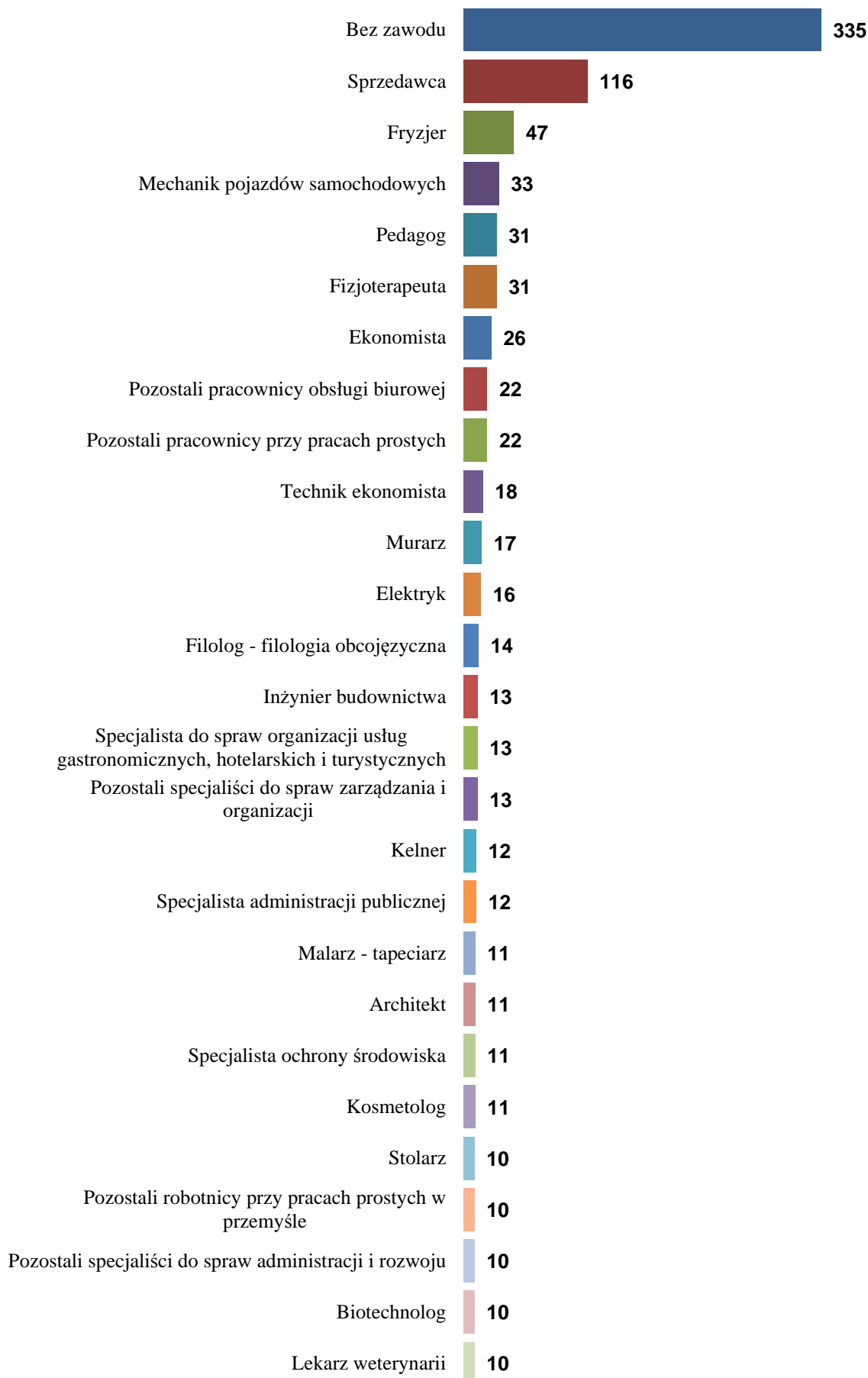
Wykres 3. Napływ bezrobotnych w 2013 r. według zawodów

Napływ bezrobotnych absolwentów

W rozpatrywanym okresie w ogóle bezrobotnych zarejestrowano **1 504 osoby** (695 osób z miasta Opola) które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę. Rejestrowani absolwenci stanowili więc 10,1% ogółu osób rejestrowanych. Do rejestru bezrobotnych trafiały głównie kobiety – łącznie 898 (co stanowiło 59,7%). Co czwarty z rejestrowanych absolwentów (335 osób) nie uzyskał żadnego zawodu. Wśród osób które otrzymały wykształcenie kierunkowe najczęściej rejestrowanych absolwentów szkół uzyskało zawód sprzedawcy (116 osób, w tym 102 kobiety), fryzjera (47 osób, w tym 45 kobiet), mechanika pojazdów samochodowych (38 osób, w tym jedna kobieta), pedagoga i fizjoterapeuty (po 31 osób).

Wykres 4. Napływ bezrobotnych absolwentów w 2013 r. według zawodów

3. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW

W 2013 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zgłoszono wraz z subsydiowanymi ofertami zatrudnienia i stażami **9920** ofert pracy. Od pracodawców z terenu powiatu opolskiego przyjęto **2538** ofert, natomiast z terenu miasta Opolą zgłoszono **6682** oferty. W tabeli 4 podano zawody, w których zgłoszono najwięcej ofert pracy.

Tabela 4. Oferty pracy zgłoszone w 2013 roku

Nazwa zawodu	Powiat Opolski	Miasto Opole	Razem
Ogółem	2538	6682	9220
Robotnik gospodarczy	533	281	814
Robotnik budowlany	35	474	509
Doradca klienta	0	295	295
Sprzątaczką biurową	10	262	282
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	41	210	251
Sprzedawca	75	174	249
Przedstawiciel handlowy	15	220	235
Pozostali spawacze i pokrewni	4	207	211
Kasjer handlowy	71	133	204
Technik prac biurowych	46	107	153
Pielęgniarka	15	134	149
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	24	101	125
Pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe i hotelowe	15	106	121
Magazynier	33	84	117
Technik administracji	14	97	111
Ślusarz	40	62	102
Pomoc kuchenna	21	79	100
Pracownik agencji pracy tymczasowej	80	10	90
Księgowy	24	64	88
Pracownik centrum obsługi telefonicznej	0	88	88
Stolarz	23	61	84
Kelner	20	63	83
Ankieter	5	76	81
Telemarketer	0	80	80
Kucharz	6	65	79
Kierowca samochodu ciężarowego	38	38	76
Lektor języka angielskiego	11	64	75
Pracownik pralni chemicznej	0	69	69
Kierowca ciągnika siodłowego	25	41	66
Pozostali pracownicy sprzedaży i pokrewni	5	55	60
Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	4	54	58
Murarz	30	28	58
Agent ubezpieczeniowy	0	57	57
Opiekunka domowa	0	54	54
Pozostali sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0	52	52
Pozostali monterzy	50	2	52
Specjalista do spraw sprzedaży	21	29	50

Programista aplikacji	9	41	50
Kierowca samochodu dostawczego	15	35	50

Należy zwrócić uwagę, na poszukiwany zawód robotnika gospodarczego, gdyż z reguły są to oferty prac społecznie użytecznych, a więc nie stanowiące zatrudnienia. Zestawienie powyższe ujmuje także zgłoszenia miejsc stażowych i tym samym oznacza to że zapotrzebowanie na pracowników (szczególnie w zawodzie pracownika biurowego) istnieje, lecz nie przekłada się to na stałe miejsca pracy.

Zestawienia nie zawierają zgłoszeń wolnych miejsc pracy biurowej ogłaszanych w administracji publicznej, Biuletynie Służby Cywilnej oraz Biuletynie Informacji Publicznej pozostałych instytucji, stąd też duża grupa ofert pracy nie została ujęta i tym samym wskaźnik intensywności nie może być dokładnie określony.

Na podstawie tabeli 4 widać, iż pracodawcy z terenu powiatu opolskiego i miasta Opola poszukują przede wszystkim pracowników z branży budowlanej (robotników budowlanych), handlu (sprzedawców, kasjerów, telemarketerów, doradców klienta, pracowników obsługi telefonicznej, przedstawicieli handlowych, specjalistów ds. sprzedaży) i usług związanych z handlem bądź obsługą innych podmiotów (pracowników ochrony, sprzętaczek, kierowców, magazynierów czy księgowych).

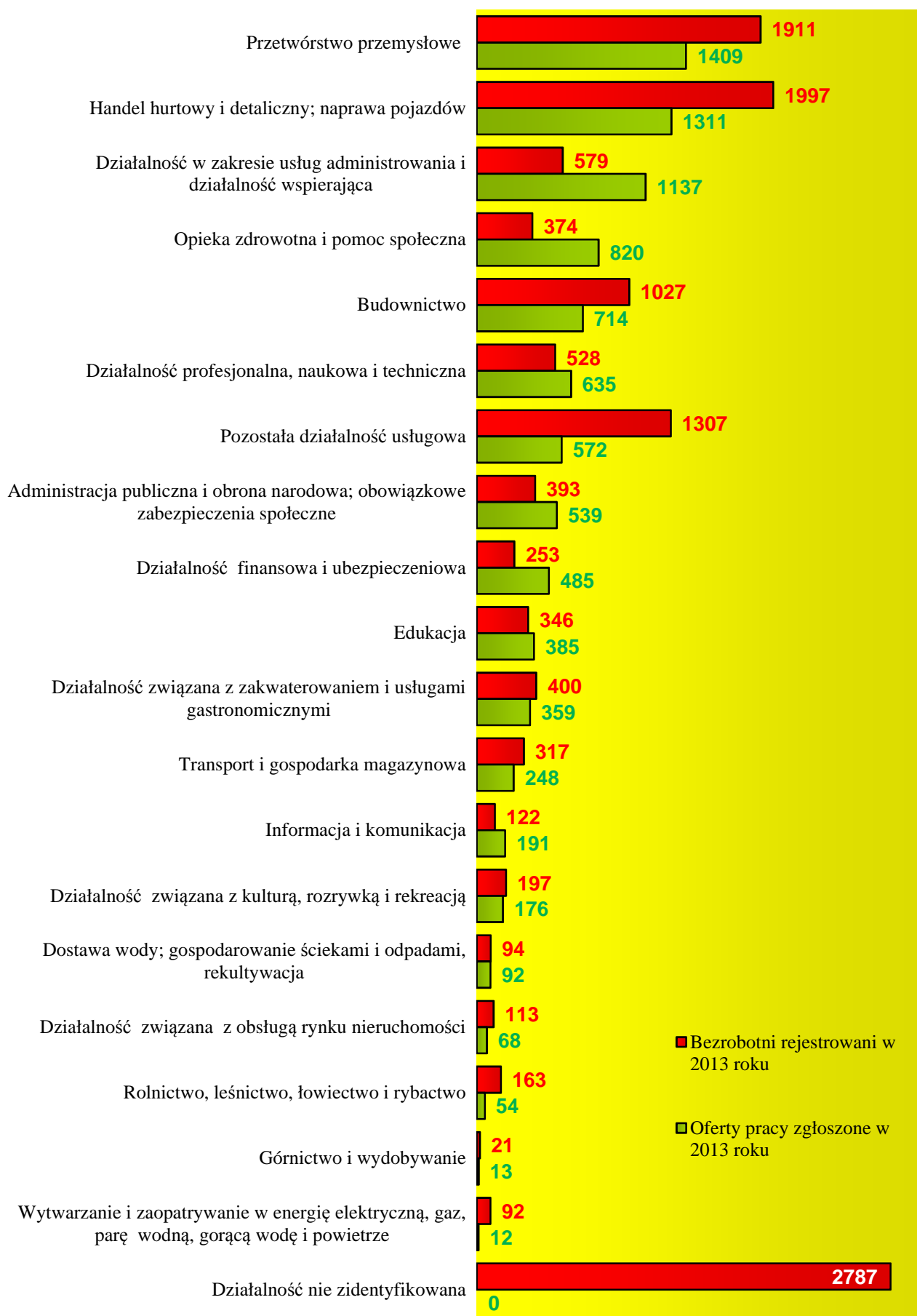
4. ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH ORAZ OFERT PRACY WEDŁUG KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI

Z wykresu 5 wynika, iż na przestrzeni 2013 roku największy udział liczby osób bezrobotnych, zanotowano wśród osób poprzednio pracujących w handlu, przetwórstwie przemysłowym, działalności usługowej czy budownictwie. Dane statystyczne wskazują jednak, iż osoby te najczęściej podejmują dalsze zatrudnienie. Wśród osób tych branż występuje wysoka fluktuacja na rynku pracy.

Branżą o dużej fluktuacji wśród pracowników jest handel, gdzie pomimo napływu do ewidencji ponad tysiąca osób bezrobotnych z tej branży spora liczba osób podejmuje zatrudnienie, głównie we własnym zakresie. Oznacza to, że składane oferty pracy z branży handlowej dotyczą tych samych miejsc pracy a także tych samych pracodawców. Z uwagi na proponowane przez pracodawców branży handlowej warunki pracy i płacy, oferty te są często mało atrakcyjne wśród wykwalifikowanych handlowców.

Na uwagę zasługuje fakt, iż pracodawcy pomimo trudności w zatrudnieniu pracowników proponują niskie wynagrodzenia a często wręcz wolą zatrudniać cudzoziemców. Często też miejscem pracy jest obszar całego kraju.

Wykres 5. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD rejestrowanych w 2013 r.

5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

5.1. Zawody deficytowe

Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W mieście Opolu zanotowano 308 zawodów deficytowych, zaś na terenie powiatu opolskiego – 146 zawodów.

Aby analiza była miarodajna, skupiono się jedynie na zawodach wśród których wpływała minimum 1 oferta miesięcznie, oraz wskaźnik deficytu wyniósł co najmniej 1,1. Najwyższe wartości wskaźników deficytu dla dominujących zawodów ujęto w tabelach 5, 6.

Tabela 5. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych 2013 r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
Pracownik pralni chemicznej	5,8	0,0	MAX
Pozostali sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	4,3	0,0	MAX
Kierowca ciągnika siodłowego	3,4	0,0	MAX
Pośrednik w obrocie nieruchomościami	3,0	0,0	MAX
Pracownik kancelaryjny	2,6	0,0	MAX
Kierowca mechanik	2,2	0,0	MAX
Pozostali listonosze i pokrewni	1,4	0,0	MAX
Kolporter	1,4	0,0	MAX
Sprzedawca w branży przemysłowej	1,3	0,0	MAX
Elektryk budowlany	1,3	0,0	MAX
Spawacz metodą TIG	1,3	0,0	MAX
Sprzedawca w branży mięsnej	1,1	0,0	MAX
Menedżer produktu	1,0	0,0	MAX
Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	4,5	0,1	54,0
Ankieter	6,3	0,2	38,0
Lektor języka angielskiego	5,3	0,2	32,0
Administrator nieruchomości	2,3	0,1	28,0
Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	2,2	0,1	26,0
Pozostali spawacze i pokrewni	17,3	0,8	23,0
Agent ubezpieczeniowy	4,8	0,3	19,0
Pozostali pośrednicy usług biznesowych	1,6	0,1	19,0
Opiekunka domowa	4,5	0,3	18,0
Doradca finansowy	3,8	0,3	15,3
Dystrybutor ulotek	1,3	0,1	15,0
Pracownik centrum obsługi telefonicznej	7,3	0,5	14,7
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	17,5	1,3	14,0
Cieśla	2,3	0,2	13,5
Asystent do spraw księgowości	3,3	0,3	13,3
Sprzedawca w branży spożywczej	1,8	0,2	10,5
Programista aplikacji	3,4	0,3	10,3
Nauczyciel / instruktor praktycznej nauki zawodu	2,5	0,3	10,0
Spawacz metodą MAG	1,7	0,2	10,0

Doradca klienta	24,6	2,6	9,5
Operator koparki	1,6	0,2	9,5
Opiekun osoby starszej	1,4	0,2	8,5
Robotnik budowlany	39,5	4,8	8,3
Pielęgniarka	11,2	1,5	7,4
Lektor języka niemieckiego	1,2	0,2	7,0
Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	8,8	1,3	6,6
Telemarketer	6,7	1,1	6,2
Pozostali pracownicy sprzedaży	4,6	0,8	6,1
Ratownik wodny zawodowy	1,5	0,3	6,0
Robotnik gospodarczy	23,4	5,0	4,7
Opiekunka dziecięca	1,9	0,4	4,6
Sprzętaczka biurowa	21,8	4,8	4,5
Przedstawiciel handlowy	18,3	4,3	4,3
Wykładowca na kursach (edukator, trener)	1,1	0,3	4,3
Elektromechanik	1,0	0,3	4,0
Kierowca samochodu dostawczego	2,9	0,8	3,9
Brukarz	1,8	0,5	3,7
Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń	2,1	0,6	3,6
Kasjer handlowy	11,1	3,2	3,5
Pozostali magazynierzy i pokrewni	2,8	0,8	3,4
Zbrojarz	2,4	0,8	3,2
Pozostali ślusarze i pokrewni	1,7	0,6	2,9
Technik administracji	8,1	3,1	2,6
Dozorca	1,9	0,8	2,6
Opiekun klienta	1,1	0,4	2,6
Kierowca operator wózków jezdniowych	1,1	0,4	2,6
Pozostali pracownicy obsługi biura	1,7	0,7	2,5
Pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	1,3	0,5	2,5
Pomoc kuchenna	6,6	2,8	2,4
Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	1,6	0,7	2,4
Kierowca autobusu	1,3	0,7	2,0
Technik prac biurowych	8,9	5,1	1,8
Stolarz	5,1	2,8	1,8
Portier	1,9	1,1	1,8
Sekretarka	2,8	1,6	1,7
Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów spoż.	1,0	0,6	1,7
Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	2,0	1,3	1,6
Kosmetyczka	1,1	0,8	1,3
Stolarz meblowy	1,1	0,8	1,3
Elektromonter instalacji elektrycznych	2,3	2,0	1,2
Specjalista do spraw marketingu i handlu	2,3	1,9	1,2
Listonosz	1,5	1,3	1,2

W mieście Opolu największy wskaźnik intensywności deficytu zawodów wystąpił w zawodach związanych z branżą budowlaną i metalową (robotnik budowlany, operator koparki, zbrojarz, cieśla, brukarz, elektryk), metalową (spawacz) oraz finansową (pośrednik w obrocie nieruchomościami, doradca finansowy, doradca klienta, agent ubezpieczeniowy, przedstawiciel handlowy). Wysokim deficytem, odznaczył się też zawód pracownika ochrony fizycznej (z i bez

licencji), pielęgniarki, ankietera czy telemarketera. Stale brakuje również kierowców samochodów dostawczych oraz kierowców ciągników siodłowych.

Wśród zawodów deficytowych wysoką średniomiesięczną liczbą ofert pracy zanotowano w zawodzie robotnika budowlanego, stąd widoczne jest zapotrzebowanie na niewykwalifikowanych pracowników do wszelkiego typu prostych prac budowlanych. Odmienna sytuacja wynika zaś wśród ofert na pracowników z zawodem robotnika gospodarczego – tu z kolei większość ofert stanowią propozycje prac społecznie użytecznych, które również nie dotyczą powierzenia stałej pracy. Podobną sytuację zauważono w zawodzie pracownika biurowego, gdyż zdecydowaną większość tych ofert stanowią propozycje stażu, co nie wiąże się z zatrudnieniem pracownika.

Tabela 6. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim

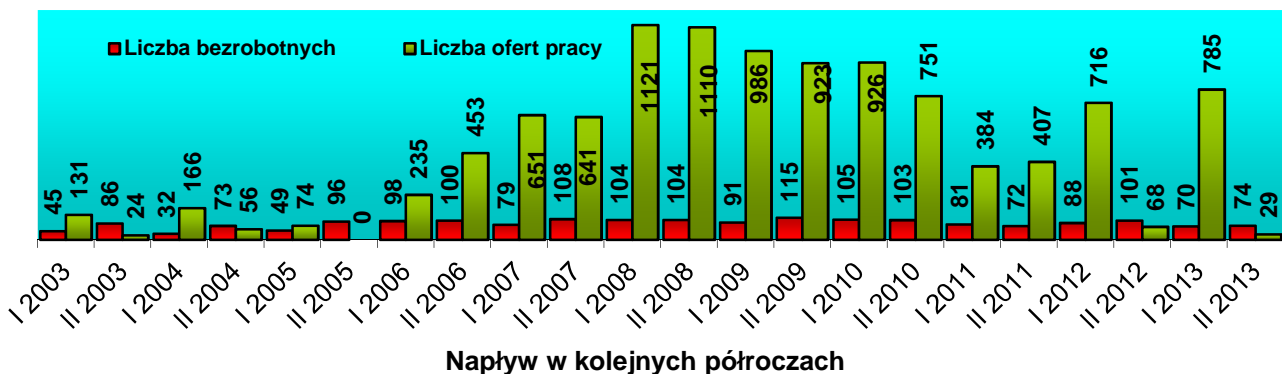
Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 r.	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
Pracownik agencji pracy tymczasowej	6,7	0,0	MAX
Kierowca ciągnika siodłowego	2,1	0,0	MAX
Pozostali tynkarze	1,8	0,0	MAX
Operator urządzeń przemysłu szklarskiego	1,5	0,0	MAX
Administrator baz danych	3,3	0,2	19,5
Asystent nauczyciela przedszkola	1,2	0,1	14,0
Operator maszyn do produkcji drutów i prętów	1,7	0,2	10,0
Sprzedawca w branży spożywczej	1,3	0,2	8,0
Robotnik gospodarczy	44,4	7,0	6,3
Kierowca operator wózków jezdniowych	2,6	0,4	6,2
Pozostali ślusarze	1,0	0,2	6,0
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	3,4	0,6	5,9
Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe i hotelowe	1,3	0,3	5,0
Pozostali monterzy	4,2	1,4	2,9
Stolarz meblowy	2,4	1,2	2,1
Kierowca samochodu dostawczego	1,3	0,6	2,1
Elektromechanik	1,8	0,9	2,0
Kasjer handlowy	5,9	3,2	1,9
Specjalista do spraw sprzedaży	1,8	0,9	1,9
Pielęgniarka	1,3	0,7	1,9
Brukarz	1,8	1,0	1,8
Sortowacz	1,7	1,0	1,7
Sortowacz - brakarz szkła	1,3	0,8	1,7
Technik prac biurowych	3,8	2,8	1,4
Kierowca samochodu ciężarowego	3,2	2,8	1,2
Pozostali elektromechanicy i elektromonterzy	1,8	1,5	1,2

Na terenie powiatu opolskiego występuje analogiczna sytuacja w zakresie zawodów deficytowych. Tu również pośród zawodów deficytowych o największej średniomiesięcznej liczbie ofert pracy występuje zawód robotnika gospodarczego, związanego głównie z ofertami prac społecznie użytecznych.

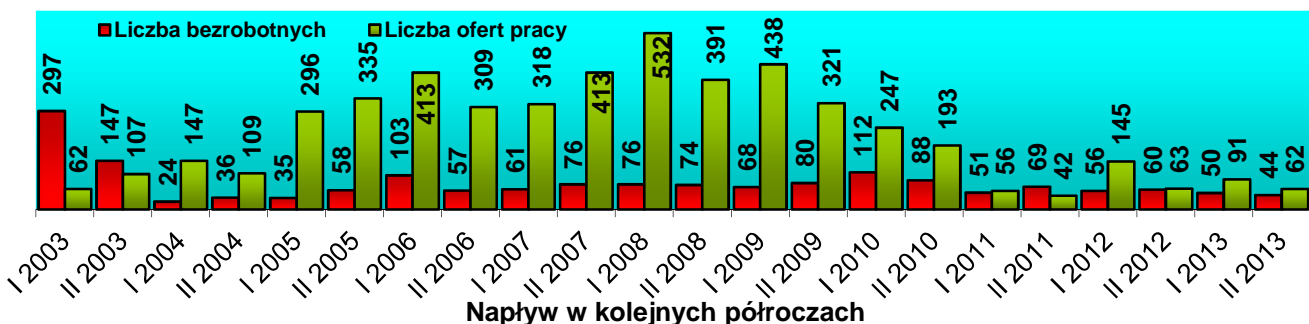
5.2. Ocena płynności w zawodach deficytowych

Analizując dane z lat 2003-2013 możemy próbować obserwować tendencję zawodów deficytowych, co jest właśnie faktycznym sensem monitoringu zawodów. Choć pierwsze opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powstały dopiero w 2005 r., to jednak dostępne są dane dot. liczby bezrobotnych i ofert pracy (wg zawodów) już od 2003 r. Poniżej przedstawiono więc liczby rejestrowanych bezrobotnych oraz ofert pracy w latach 2003-2013 w konkretnych monitorowanych zawodach.

W latach 2006-2010 najwięcej ofert pracy zgłoszono właśnie w zawodzie **robotnika gospodarczego**. Zawód ten ma więc stosunkowo duży deficyt na rynku pracy przy jednocześnie znaczących liczbach, szczególnie liczby wpływających ofert pracy ale i liczby rejestrujących się osób bezrobotnych. Należałoby zauważyć, iż wiele ofert w tym zawodzie to oferty wykonywania prac społecznie użytecznych, których nie należy uważać za pełnoetatowe miejsca pracy. Poniższy wykres szczególnie akcentuje ten wpływ od 2006 r. kiedy to właśnie wprowadzono tę formę aktywizacji bezrobotnych. W II półroczu w roku 2012 i 2013, zawód ten stał się na moment zawodem nadwyżkowym, jednak wiązało się to jedynie ze zmniejszeniem liczby przyjmowanych ofert prac społecznie użytecznych.

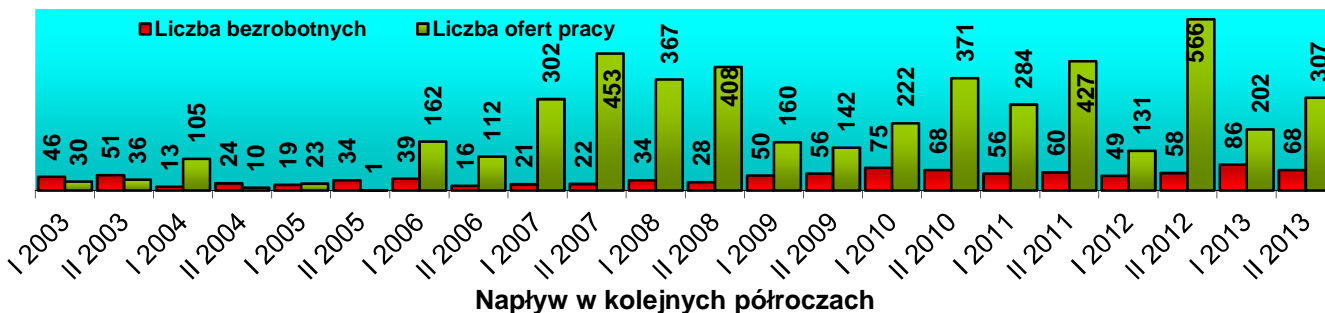

Podobną sytuację zauważamy wśród osób z zawodem **technika prac biurowych**. Tam liczba ofert również przewyższa podaż osób z tym zawodem wśród osób bezrobotnych, jednak znaczna liczba zgłoszonych ofert pracy to oferty stażu, które dostępne są jedynie dla wybranej kategorii bezrobotnych. Widoczne jest jednak, iż tą formą aktywizacji bezrobotnych pracodawcy istotnie zaczęli się interesować dopiero od 2005 r. Widocznym stał się jednak wzrost liczby bezrobotnych z tym zawodem przy malejącej (od 2010 r.) liczbie ofert pracy (głównie staży).

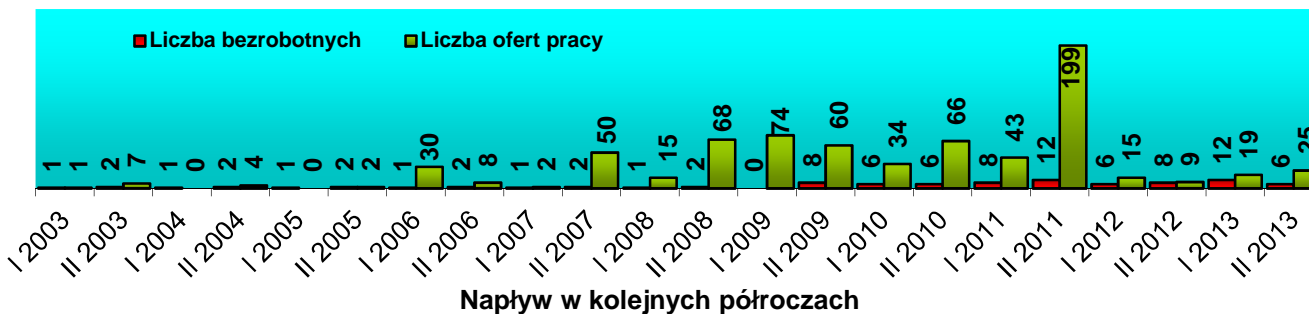

W latach 2006-2008 zauważalny był w kraju znaczny rozkwit budownictwa co wiąże się ze zwiększonym zapotrzebowaniem rynku pracy na osoby posiadające zawody niezbędne przy poszczególnych etapach wznoszenia konstrukcji i budynków oraz pracach wykończeniowych w budownictwie. Choć wiele ofert dotyczy zawodów wymagających konkretnych kwalifikacji, to jednak najwięcej ofert pracy w tej branży dotyczyło właśnie niewykwalifikowanych **robotników**

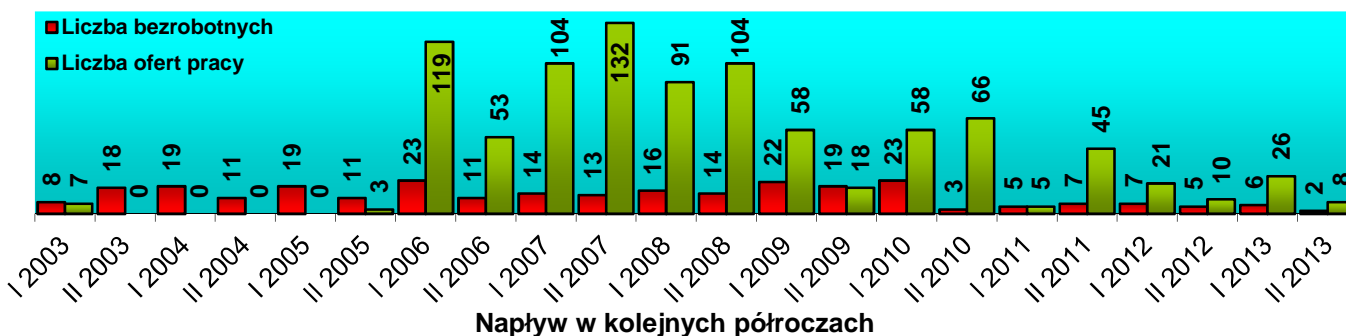
budowlanych. Liczba ofert w tym zawodzie była wysoka (szczególnie w latach 2006-2007) przy wciąż niskiej podaży, jednak od 2009 r. zauważamy także wzrost napływu osób bezrobotnych w tym zawodzie.

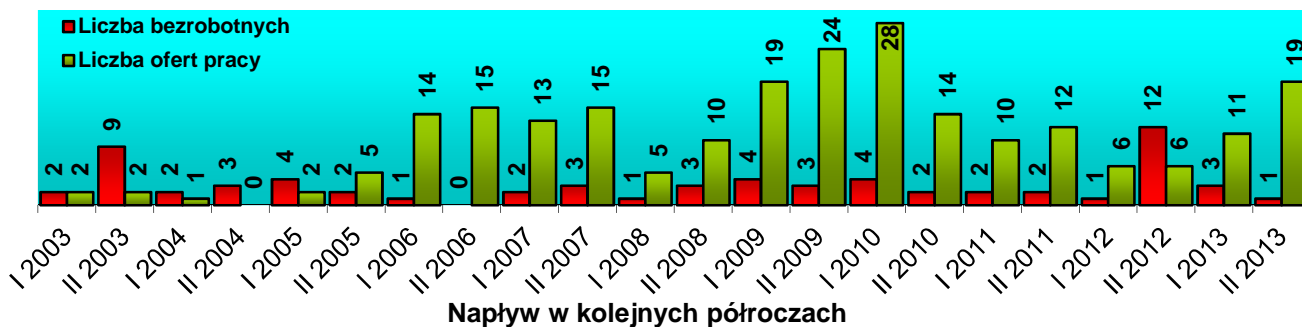
Dużym problemem jest także realizacja ofert pracy w zawodzie **brukarza**. Liczba napływających ofert pracy, pomimo nierównomiernych wahań jest wciąż wyższa, a znikomy napływ bezrobotnych z tymże zawodem zupełnie nie pokrywa zapotrzebowania pracodawców. Szacuje się, iż dysproporcje między zapotrzebowaniem pracodawców na wykwalifikowanych pracowników w tym zawodzie a ich podażą, mimo przejściowego zbilansowania, nie zrównoważą się.

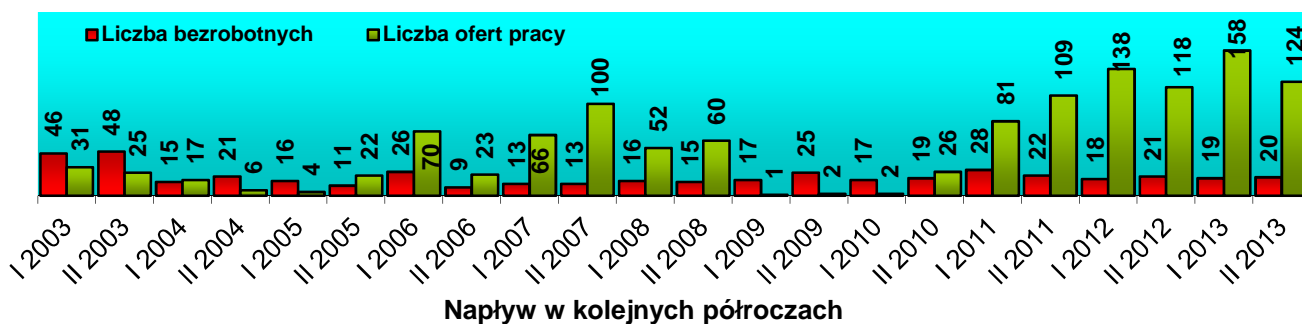
Podobnie dużym wskaźnikiem deficytu odznaczał się zawód **cieśli**. Od 2006 roku widoczna jest duża dysproporcja podaży-popytu, gdyż mała, stabilna liczba bezrobotnych z tym zawodem nie jest w stanie zaspokoić dużego popytu na ich kwalifikacje. Szczególnie dużo ofert pracy dla osób z zawodem cieśli napłynęło do tut. urzędu w latach 2006-2008.

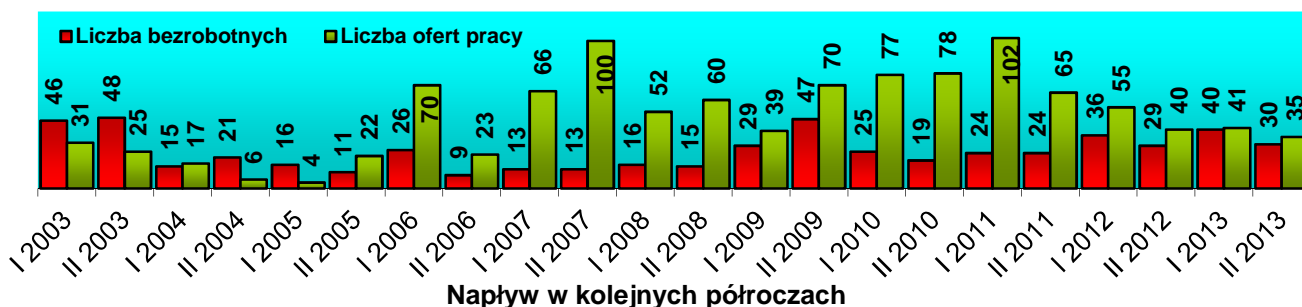
W zawodzie **operatora koparki** wciąż brak stabilizacji podaży-popytowej na wykwalifikowanych pracowników, gdyż wciąż zbyt mało pozostaje ich w rejestrze tut. urzędu, by móc zrównoważyć popyt na ich kwalifikacje zgłaszany przez pracodawców. Tu również możemy odczuć wzrost zapotrzebowania od 2006 r. wynikający z nowych inwestycji, co prawdopodobnie ma swe wyjaśnienie w wejściu polski do UE. Co prawda rok temu zarejestrowano więcej osób z tym zawodem niż zgłoszono ofert pracy, jednak szacuje się iż to że zawód operatora koparki stał się niniejszym zawodem deficytowym, stanowi jedynie wyjątek od panującej reguły.

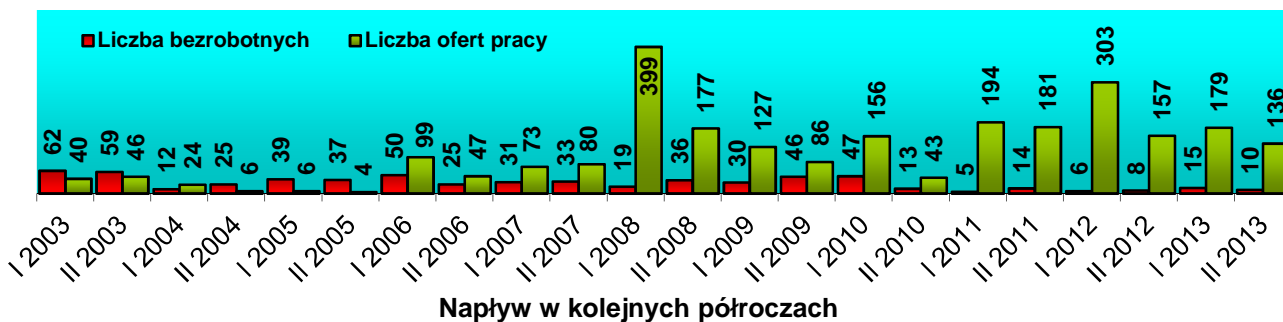
Lawinowy wzrost wpływających ofert pracy, obserwowany w latach 2006-2008, dla osób z zawodem **spawacza** został w 2009 r. zahamowany. Do końca 2009 r. w grupie tej zaliczano jedynie spawaczy ręcznych gazowych, jednak po zmianie słownika zawodów kwalifikacji i specjalności, od 2010 r. zaczęto wliczać do monitorowanej grupy wszystkich spawaczy. Od 2011 roku widoczny jest więc znaczny wzrost liczby ofert pracy dla osób z zawodem spawacza.

Zmiana dysproporcji podaży-popytu widoczna jest również w zawodzie **kierowcy samochodu ciężarowego**. O ile jeszcze w 2003 r. był to zawód nadwyżkowy, to jednak po umiarkowanej stabilizacji w 2004 r., od II półrocza 2005 widoczny był wzrost zapotrzebowania na osoby posiadające kwalifikacje do pracy w tym zawodzie. Wzrost liczby ofert od 2005 r. ewidentnie świadczył o wzroście gospodarczym, ukierunkowanym tu na handel i transport. Spadek liczby ofert w latach 2008-2009 świadczy być może o stabilizacji popytu oraz o skutkach kryzysu, szczególnie kiedy w bieżącym półroczu, podaż przeciwważy popytowi. W celu zrównoważenia popytu, tut. urząd prowadził szkolenia dające bezrobotnym uprawnienia kierowania pojazdami ciężarowymi. Podobna sytuacja dotyczy kierowców kategorii D.

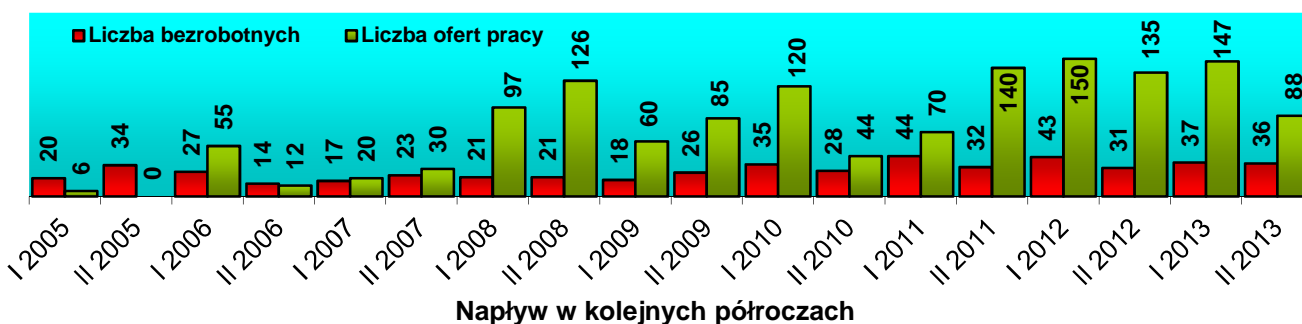

Deficytowym (od 2006 r.) pozostaje także zawód **pracownika ochrony fizycznej** (wcześniej zawód ten miał nazwę pracownika ochrony mienia i osób). Dużego zapotrzebowania na pracowników nie jest w stanie zrównoważyć podaż wynikająca z napływu bezrobotnych oraz absolwentów. Trudno jest zrównoważyć tę dysproporcję, gdyż pracodawcy często poszukują licencjonowanych pracowników ochrony, podczas gdy niewiele z rejestrujących się osób taką licencją posiada.

Napływ w kolejnych półroczach

Od 2006 r. deficytowym jest również zawód **przedstawiciela handlowego**. Zapotrzebowanie na osoby z takimi kwalifikacjami wciąż rośnie, jednak trudno zrównoważyć popyt, bowiem do wykonywania pracy przedstawiciela handlowego wymagane są specyficzne predyspozycje, z kolei często odmienne dla różnych branż. Duża liczba napływających ofert pracy może świadczyć o intensywniejszym poszukiwaniu wśród pracodawców nowych rynków sprzedaży, być może właśnie w związku z kryzysem ekonomicznym.

Napływ w kolejnych półroczach

5.3. Zawody nadwyżkowe

Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który na rynku pracy występuje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W Opolu zanotowano 639 zawodów nadwyżkowych, zaś na terenie powiatu opolskiego – 675 zawodów. W tabelach 7, 8 ujęto dominujące zawody nadwyżkowe, w których średniomiesięczna liczba rejestrowanych bezrobotnych wynosiła co najmniej 2 osoby przy jednoczesnym wskaźnikiem nadwyżki niższym niż 0,9.

Tabela 7. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
Bez zawodu	0,0	100,8	0,0
Ekonomista	0,3	12,9	0,0
Pedagog	0,2	4,9	0,0
Krawiec	0,2	4,8	0,0
Technik mechanik	0,2	4,3	0,0
Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	0,0	4,1	0,0
Technik ekonomista	0,0	4,0	0,0
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	0,0	2,8	0,0
Malarz - tapeciarsz	0,1	2,7	0,0
Piekarz	0,0	2,5	0,0
Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0	2,3	0,0
Politolog	0,0	2,0	0,0
Technik budownictwa	0,3	3,6	0,1
Tokarz w metalu	0,3	3,1	0,1
Pozostali kierownicy do spraw innych typów usług	0,3	2,6	0,1
Nauczyciel języka angielskiego	0,3	2,5	0,1
Malarz budowlany	0,3	2,3	0,1
Cukiernik	0,3	2,3	0,1
Sprzedawca	14,5	63,1	0,2
Mechanik pojazdów samochodowych	0,8	4,5	0,2
Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	0,6	3,0	0,2
Murarz	2,3	8,4	0,3
Fryzjer	2,0	7,0	0,3
Pozostali pracownicy przy pracach prostych	2,1	6,0	0,3
Mechanik samochodów osobowych	1,8	5,6	0,3
Barman	0,8	2,9	0,3
Kierowca samochodu osobowego	1,3	3,7	0,4
Kucharz małej gastronomii	1,4	3,6	0,4
Magazynier	7,0	13,6	0,5
Ślusarz	5,2	10,5	0,5
Fizjoterapeuta	1,3	2,9	0,5
Szwaczka	1,1	2,1	0,5
Kucharz	5,4	9,3	0,6
Dekarz	1,7	2,6	0,6

Pakowacz	2,0	2,9	0,7
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	8,4	10,1	0,8

Na podstawie tabeli 7 widać, iż w mieście Opolu największe trudności w znalezieniu pracy mają osoby posiadające zawód sprzedawcy, krawca, ekonomisty, mechanika samochodów osobowych, murarza, magazyniera, ślusarza czy kucharza. Przeciętnie średnio aż 101 osób w ciągu miesiąca rejestrowało się nie posiadając żadnego zawodu!

Tabela 8. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
Bez zawodu	0,0	103,8	0,0
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	0,0	10,8	0,0
Krawiec	0,3	8,1	0,0
Ekonomista	0,0	7,2	0,0
Malarz - tapeciarski	0,0	6,8	0,0
Cukiernik	0,2	5,3	0,0
Szwaczka	0,2	4,4	0,0
Technik ekonomista	0,0	3,9	0,0
Kucharz małej gastronomii	0,0	3,3	0,0
Technik mechanik	0,0	2,7	0,0
Pedagog	0,0	2,6	0,0
Barman	0,0	2,6	0,0
Elektromechanik pojazdów samochodowych	0,1	2,6	0,0
Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	0,0	2,4	0,0
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0	2,3	0,0
Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	0,0	2,3	0,0
Technik budownictwa	0,1	2,2	0,0
Zbrojarz	0,1	2,2	0,0
Sprzedawca	6,3	57,3	0,1
Murarz	2,5	22,3	0,1
Mechanik pojazdów samochodowych	0,8	10,8	0,1
Kucharz	1,2	10,1	0,1
Mechanik samochodów osobowych	0,4	6,6	0,1
Piekarz	0,4	5,0	0,1
Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,3	2,2	0,1
Ślusarz	3,3	17,1	0,2
Fryzjer	1,8	11,1	0,2
Stolarz	1,9	11,1	0,2
Sprzątaczkę biurowa	1,7	7,5	0,2
Tokarz w metalu	0,8	4,3	0,2
Malarz budowlany	0,8	4,0	0,2
Elektryk	0,4	2,8	0,2
Hydraulik	0,4	2,3	0,2
Elektromonter instalacji elektrycznych	0,4	2,2	0,2

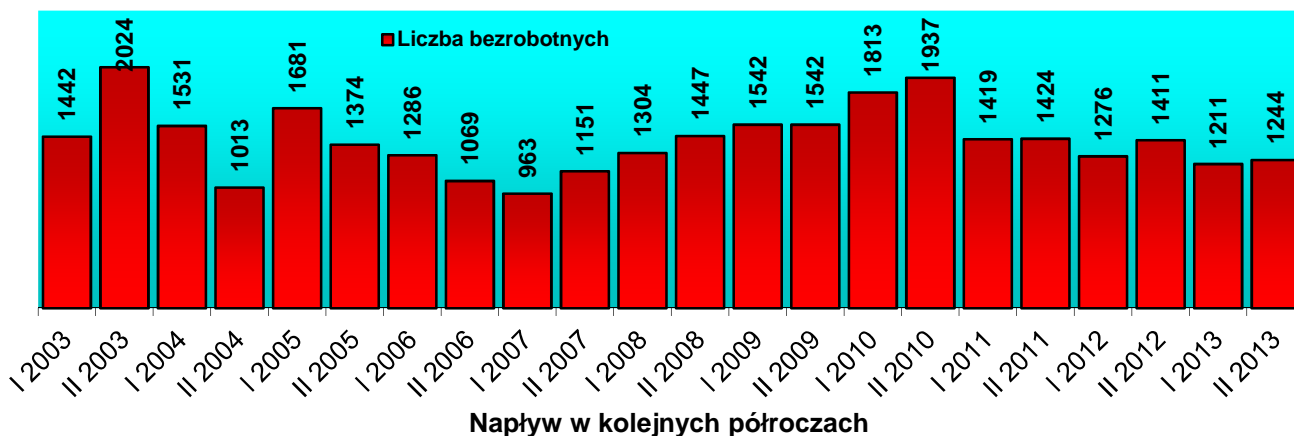
Lakiernik samochodowy	0,3	2,0	0,2
Tapicer	0,4	2,0	0,2
Pozostali pracownicy przy pracach prostych	1,6	5,9	0,3
Robotnik budowlany	2,9	8,1	0,4
Magazynier	2,8	7,8	0,4
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	2,0	5,3	0,4
Księgowy	2,0	4,7	0,4
Ogrodnik terenów zieleni	1,1	2,5	0,4
Pomoc kuchenna	1,8	3,3	0,5
Błacharz samochodowy	1,7	3,2	0,5
Technik administracji	1,2	2,4	0,5
Pakowacz	1,3	2,4	0,5
Fizjoterapeuta	1,1	2,3	0,5
Kelner	1,7	2,8	0,6
Technik handlowiec	1,3	2,1	0,6

Według zestawienia zawartego w tabeli 8 wynika, iż z terenu powiatu opolskiego średniomiesięcznie aż 104 osoby rejestrujące się nie posiadały żadnych kwalifikacji zawodowych.

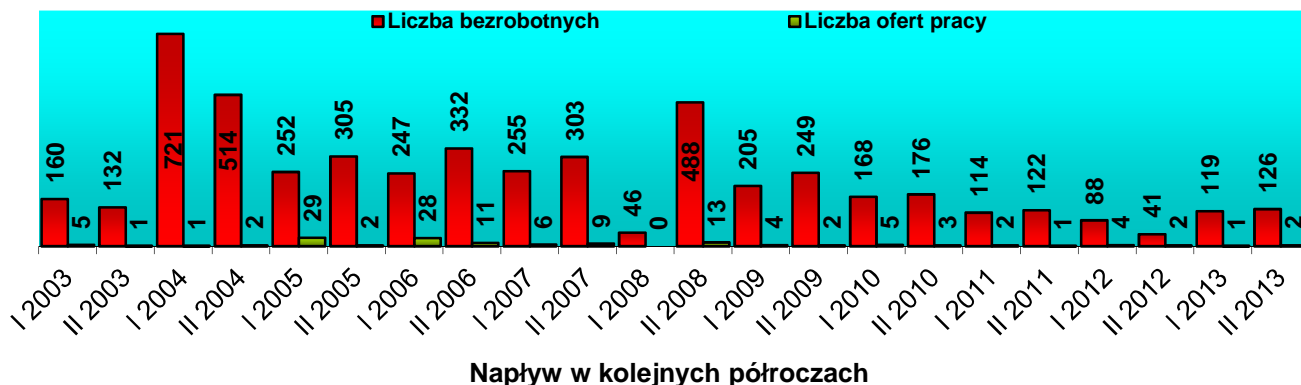
5.4. Ocena płynności w zawodach nadwyżkowych

Największe trudności w znalezieniu pracy mają osoby posiadające zawód sprzedawcy, murarza, stolarza, ślusarza, kucharza, mechanika samochodów osobowych, fryzjera, magazyniera, krawca, ekonomisty, technika mechanika, pedagoga, piekarza, technika ekonomisty, technika budownictwa czy cukiernika. W II półroczu 2013 roku przeciętnie średnio aż 207 osób w ciągu miesiąca rejestrowały się nie posiadając żadnego zawodu! Są to często osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gimnazjalnym lub też najczęściej podstawowym, dotąd nie pracujące. Dla tych osób nie odnotowano żadnego zgłoszenia odpowiedniego wolnego miejsca pracy.

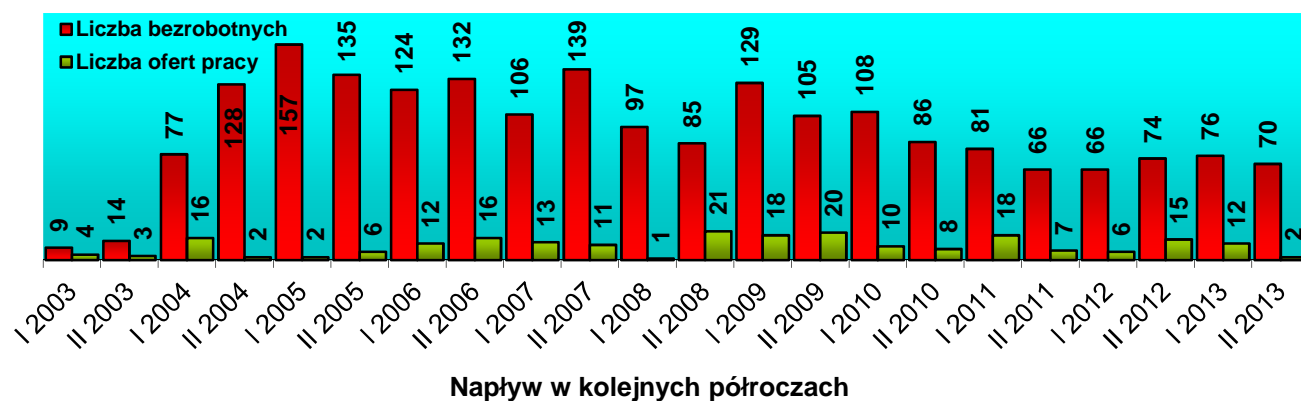
Zdecydowanie największy wskaźnik nadwyżki zawodów notowany jest w grupie osób bezrobotnych **nie posiadających żadnego zawodu**. Przyczyna jest prosta - brak ofert pracy dla osób bez zawodu, podczas gdy jednocześnie wiele osób bezrobotnych posiada jedynie podstawowe wykształcenie (bądź średnie ogólnokształcące), więc nie posiada kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu. Liczba rejestrujących się osób bez kwalifikacji zawodowych w latach 2008-2010 wyraźnie wzrastała. Powodem tego może być napływ do rejestru bezrobotnych absolwentów liceów ogólnokształcących czy też osób poprzednio pracujących, którym jednak ze względu na krótki okres wykonywanej pracy i nie dający (rozumianego zgodnie z ustawą) doświadczenia zawodowego, nie przypisano właściwego zawodu. Od 3 lat zauważalny jest jednak nieznaczny spadek liczby rejestrujących się osób nie posiadających żadnego zawodu.

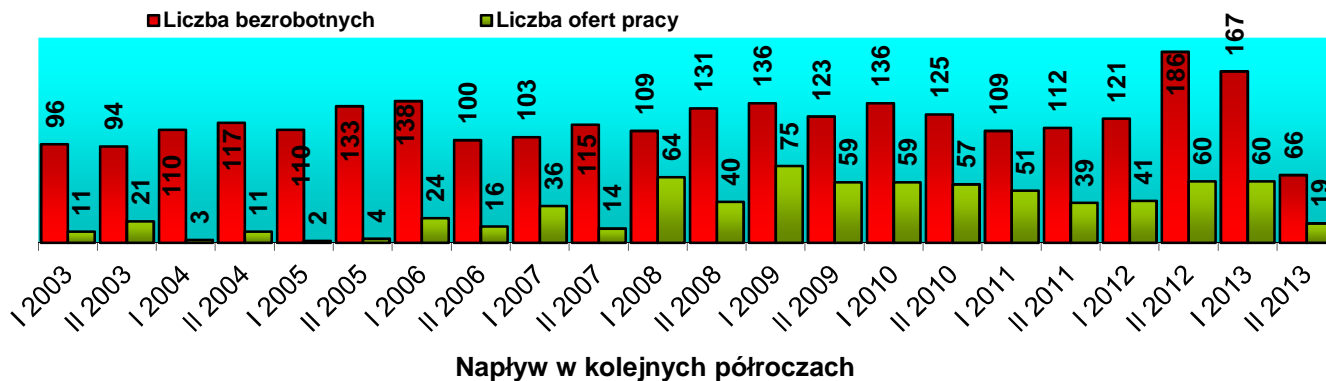
Równie niekorzystnym jest brak równowagi podaży-popytu dla osób z zawodem **ekonomisty**. Bezrobotni z tym zawodem (ok. 20% to absolwenci) stanowią wciąż zbyt dużą, choć coraz mniejszą podaż na rynku pracy w zderzeniu z popytem wynikającym z ofert wolnych miejsc zatrudnienia. Wydaje się, iż istniejąca dysproporcja będzie maleć.

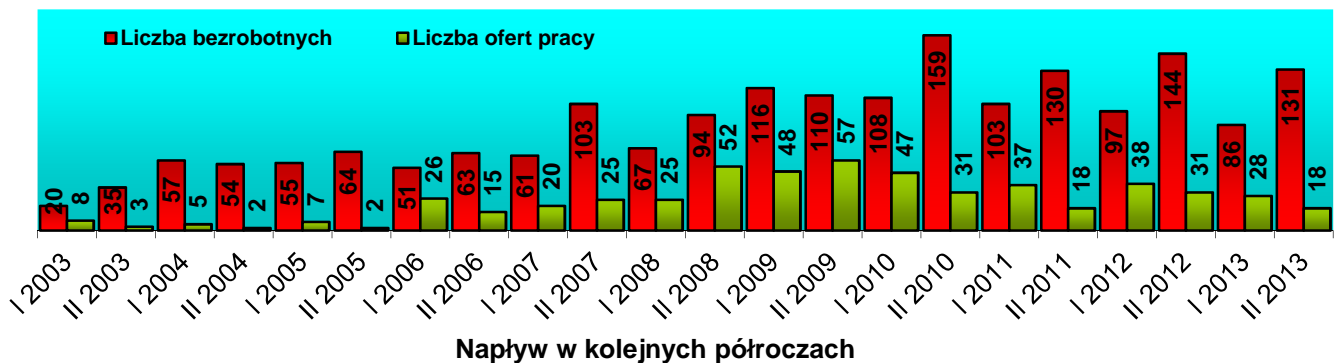
Rozwój usług branży motoryzacyjnej również nie jest jeszcze w stanie zrównoważyć kilkukrotnej przewagi liczby osób bezrobotnych posiadających zawód **mechanika samochodów osobowych**. Obserwując dynamikę zmian, brak jednak nadziei na szybkie zrównoważenie popytu z podażą, mimo stopniowego spadku liczby rejestrujących się osób bezrobotnych z tym zawodem.

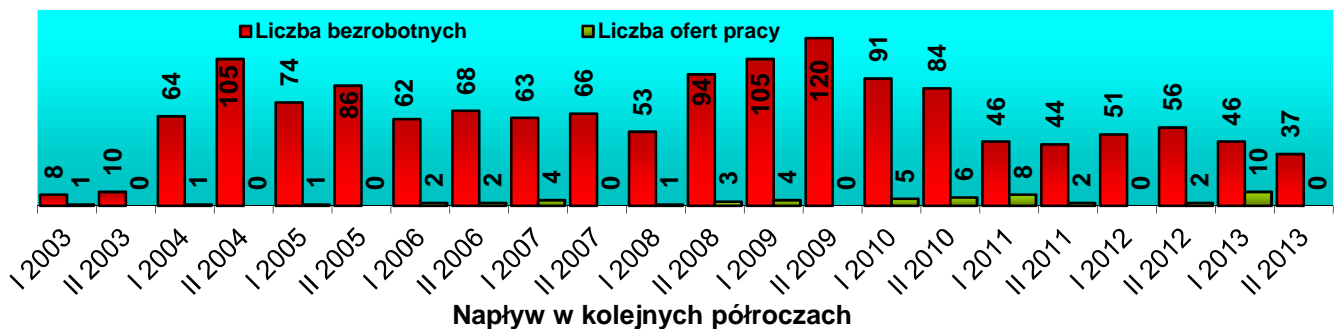
Z danych urzędu wynika, iż wciąż wyraźnie wysokim wskaźnikiem nadwyżkowości charakteryzuje się zawód **kucharza**, gdzie stale, co najmniej dwukrotnie, przeważa liczba zarejestrowanych bezrobotnych z tym zawodem nad napływającymi ofertami pracy. Z drugiej strony, pracodawcy borykają się z dużymi trudnościami ze znalezieniem doświadczonego, wykwalifikowanego kucharza.

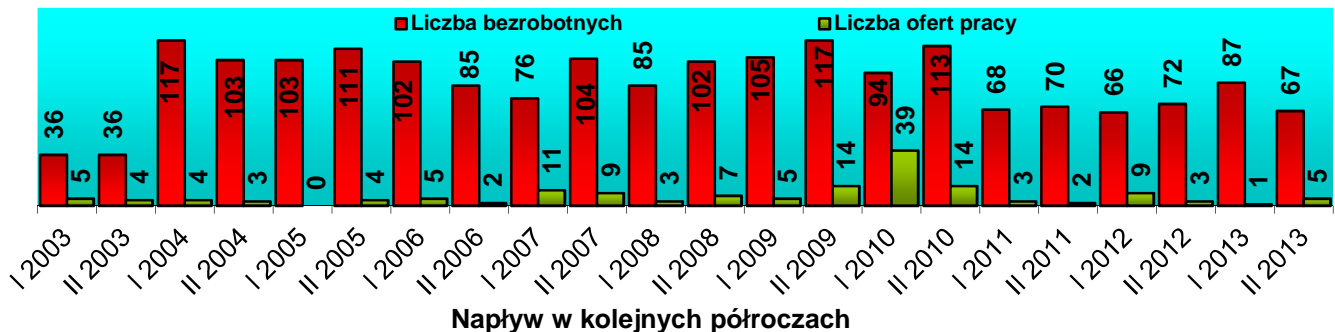
Zawodem nadwyżkowym objętym szerszym monitoringiem jest również zawód **fryzjera**. Liczba bezrobotnych w tym zawodzie utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie wykazując niestety ciągłą tendencję wzrostu. Większość osób bezrobotnych zarejestrowanych z tym zawodem zamieszkuje na terenie powiatu opolskiego, przy czym jednak więcej ofert pracy składają pracodawcy z miasta Opola.

Bardzo dużą nadwyżkę podaży nad popytem zanotowano w zawodzie **technika mechanika**. Wciąż wysoka liczba bezrobotnych z tym zawodem wynika generalnie z dużej liczby absolwentów szkół kształcących w tym zawodzie. Osoby te mają jednak bardzo małe szanse na otrzymanie oferty pracy zgodnej z wyuczonym zawodem. Z poniższego wykresu można wywnioskować, iż zawód ten jeszcze długo pozostanie nadwyżkowym.

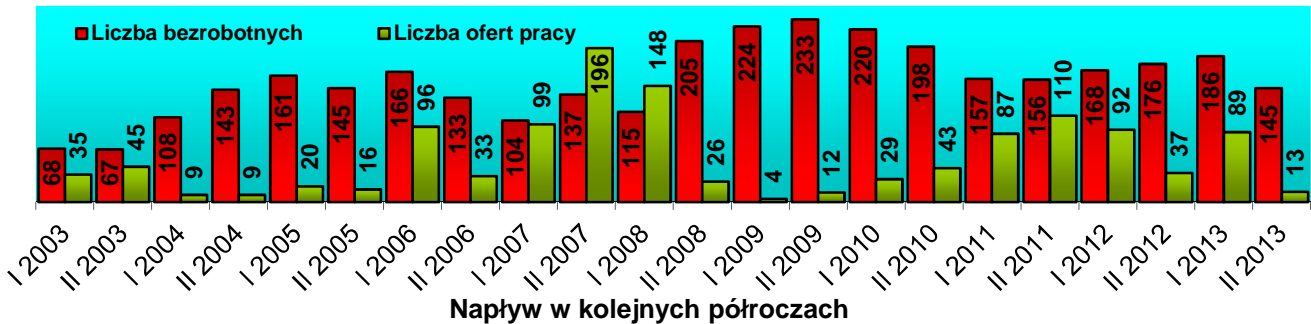

Nadwyżka wciąż występuje także w relacjach podaży-popytu na kwalifikacje w zawodzie **krawca**. Zmniejszenie się dysproporcji w I półroczu 2010 r. dawało pewne nadzieje na zbliżenie się do poziomu równowagi, jednak kolejne dwa lata rozwiały te oczekiwania. Czas więc pokazał że zjawisko to miało jedynie charakter chwilowy i nie było początkiem tendencji zmierzającej do zrównoważenia się relacji podaży-popytowej na pracowników z tym zawodem.

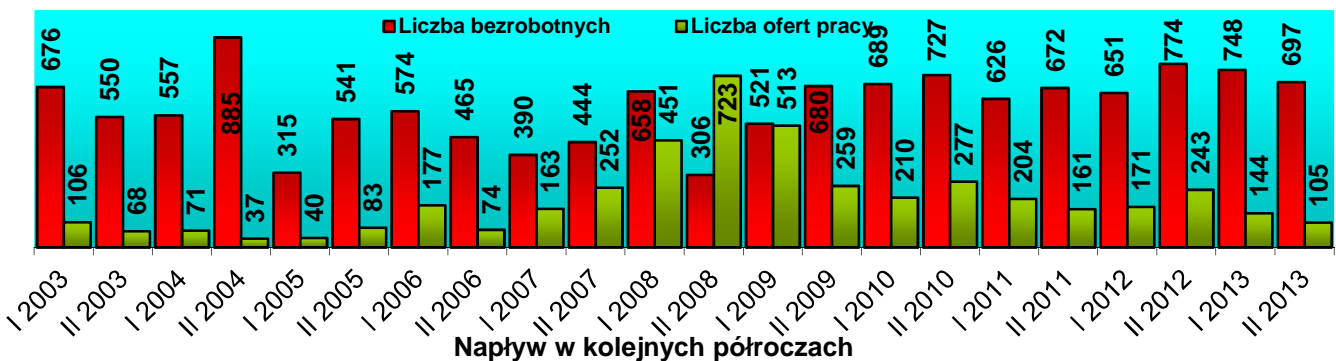

Kryzys gospodarczy w przemyśle, szczególnie w latach 2009-2010, spowodował wyraźną nadwyżkę notowaną w zawodzie **ślusarza**. Po wzroście liczby ofert pracy w latach 2006-2008, od połowy drugiego półrocza 2008 r. nastąpił drastyczny spadek liczby napływających ofert pracy

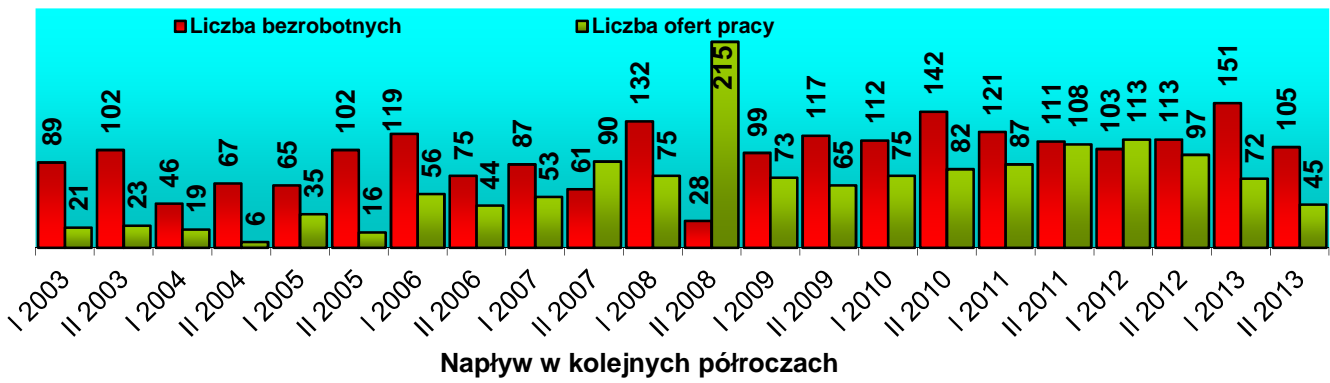
wobec liczby rejestrujących się bezrobotnych, co niniejszym kwalifikuje niniejszym zawód ślusarza do grupy zawodów nadwyżkowych. Od 3 lat liczba ofert pracy jednak wzrosła przy malejącej jednocześnie liczbie rejestrujących się bezrobotnych z zawodem ślusarza, co sugeruje istnienie szansy na zrównoważenie się dysproporcji podaży-popytowej w tym zawodzie.

Zawodem, którego nadwyżki nie udało się także zrównoważyć jest zawód **sprzedawcy**, pomimo iż w II półroczu 2008 r. był on zawodem deficytowym. Liczba zgłaszanych ofert pracy w tym zawodzie rosła od 2005 r. przy jednoczesnym spadku rejestrujących się bezrobotnych z tym zawodem. Pytanie o tendencję podaży-popytową w przyszłości pozostaje jednak trudne do odpowiedzi. Jednocześnie zauważyć należy, iż liczba bezrobotnych z zawodem sprzedawcy rozkłada się równomiernie w obu powiatach, to jednak z miasta Opola spływa większość ofert. Zawód sprzedawcy wciąż jednak pozostaje nadwyżkowym (trzykrotna przewaga liczby napływających osób bezrobotnych, wobec zgłaszanych ofert pracy w tym zawodzie).

Magazynierzy stanowią ostatnią wymienioną grupę osób bezrobotnych wśród monitorowanych zawodów nadwyżkowych. Choć zawód ten od początku obserwacji był zawodem nadwyżkowym, to jednak w latach 2007-2009 oraz na przełomie lat 2011/2012, był on naprzemiennie zawodem deficytowym i nadwyżkowym. Większość bezrobotnych z tym zawodem mieszka w mieście Opolu, jednak oferty pracy spływają w podobnym udziale w obu powiatach. Powolny wzrost liczby ofert pracy świadczy generalnie o stabilnym poziomie koniunktury w handlu (głównie hurtowym) i transporcie, jednak obserwacje monitoringu wskazywały na wcześniejszy brak równowagi podaży-popytowej w tym zawodzie. Wzrastająca liczba ofert pracy w 2012 roku faktycznie doprowadziła w tym czasie do zrównoważenia się liczby ofert pracy oraz rejestrujących się osób bezrobotnych.

W mieście Opolu w 2013 r.:

- W 518 zawodach nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 639 zawodów były zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji, m.in.:
 - ekonomista,
 - pedagog,
 - krawiec,
 - technik mechanik,
 - technik ekonomista,
 - malarz-tapeciarz,
 - piekarz,
 - politolog,
 - technik budownictwa,
 - tokarz w metalu,
 - nauczyciel języka angielskiego,
 - malarz budowlany,
 - cukiernik,
 - sprzedawca,
 - mechanik pojazdów samochodowych,
 - murarz,
 - fryzjer.
- 308 zawodów było zawodami **deficytowymi**. Większość z nich wymieniono w tabeli 5. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
 - pracownik ochrony fizycznej,
 - ankieter,
 - administrator nieruchomości,
 - agent ubezpieczeniowy,
 - opiekunka domowa,
 - doradca finansowy,
 - dystrybutor ulotek,
 - pracownik centrum obsługi telefonicznej,
 - cieśla,
 - programista aplikacji,
 - spawacz metodą MAG.
- 56 zawodów było zawodami **zrównoważonymi** m.in.:
 - księgowy,
 - kelner,
 - nauczyciel języka niemieckiego,
 - drukarz.
- w 166 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu nie figurowały osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania pracy w zawodzie m.in.:
 - kierowca ciągnika siodłowego,
 - pośrednik w obrocie nieruchomościami,
 - kolporter,
 - elektryk budowlany,
 - spawacz metodą TIG,
 - pracownik pralni chemicznej.

W powiecie opolskim w 2013 r.:

- W 561 zawodach, z którymi rejestrowały się osoby bezrobotne, nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 675 zawodów było zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż wynosiła liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji. Największą liczbą osób wśród zawodów nadwyżkowych wyróżniły się zawody:
 - krawiec,
 - ekonomista,
 - malarz-tapeciarz,
 - cukiernik,
 - szwaczka,
 - technik ekonomista,
 - kucharz małej gastronomii,
 - technik mechanik,
 - pedagog,
 - barman,
 - elektromechanik pojazdów samochodowych,
 - technik żywienia i gospodarstwa domowego,
 - technik budownictwa,
 - zbrojarz,
 - sprzedawca.
- 146 zawodów było zawodami **deficytowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował większą liczbą oferty pracy w danym zawodzie niż wynosiła liczba osób pozostających w ewidencji osób bezrobotnych. Większość z nich wymieniono w tabeli 6. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
 - administrator baz danych,
 - kierowca operator wózków jezdniowych,
 - pracownik ochrony fizycznej bez licencji,
 - stolarz meblowy,
 - kierowca samochodu dostawczego,
 - kierowca samochodu ciężarowego,
 - elektromechanik,
 - kasjer handlowy,
 - brukarz,
 - pielęgniarka,
 - sortowacz.
- 38 zawodów było zawodami **zrównoważonymi**, czyli popyt na pracowników o danym zawodzie był zbliżony podaży, m.in.:
 - lakiernik,
 - tynkarz,
 - frezer,
 - technik usług fryzjerskich.
- w 89 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu nie figurowały osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania pracy w zawodzie m.in.:
 - monter ociepleń budynków,
 - kierowca ciągnika siodłowego,
 - ankieter,
 - tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie,
 - operator automatów spawalniczych.

6. WNIOSKI

Głównym celem badania zawodów nadwyżkowych i deficytowych było stworzenie ich rankingów, które stanowią narzędzie dla monitoringu, czyli procesu systematycznego śledzenia zjawisk zachodzących na rynku pracy. Monitoring pozwala na formułowanie ocen i wniosków dla systemu kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych i służy lepszemu dopasowaniu kwalifikacji osób poszukujących pracy do oczekiwań pracodawców.

Pierwsze półrocze 2013 roku to okres, w którym zaobserwowano kolejny szczyt poziomu bezrobocia. W marcu 2013 roku poziom bezrobocia osiągnął pułap, niespotykany od 8 lat, ponad dwukrotnie większy niż notowany jeszcze w 2008 roku. Osobami bezrobotnymi stało się wiele pracowników zwalnianych z przyczyn ekonomicznych i to zarówno od pracodawców obszaru obsługiwane przez tut. urząd jak i osób powracających z zagranicy. W ewidencji byli też cudzoziemcy, którzy tracąc zatrudnienie poza granicami Polski, nabyli prawo do zasiłku w krajach UE. Bieżący rok odznaczył się więc ponownym wzrostem poziomu bezrobocia.

Faktem jest również spadek napływu ofert pracy. W 2013 roku wpłynęła znacznie mniejsza liczba ofert pracy niż w roku ubiegłym, i jednocześnie jest to mniej ofert niż w latach 2007-2012. Rok 2013 nie zmienił więc tej malejącej tendencji. Optymistycznym jest przynajmniej wzrost (od 2009 roku) udziału osób wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy. Niestety równocześnie rokrocznie rośnie udział osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych z powodu niestawienia się czy też braku gotowości do podjęcia zatrudnienia.

W 2013 roku spadła nieco liczba (i udział) osób do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Maleje też nadal liczba (i udział) osób bezrobotnych do 25 roku życia, oraz do 27 roku życia z wykształceniem wyższym do roku od dnia ukończenia nauki. 2013 rok odznaczył się jednocześnie dalszym wzrostem liczby (i udziału) osób długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia i niepełnosprawnych. Nie zmieniła się zaś w istotny sposób liczba (i udział) osób bez kwalifikacji zawodowych, osób bez doświadczenia zawodowego i osób bez wykształcenia średniego. W marcu 2013 roku udział osób poprzednio pracujących, wciąż rosnąc, osiągnął poziom nienotowany od ponad 13 lat. Od 10 lat sukcesywnie wzrasta również udział rejestrujących się osób poprzednio pracujących w ogóle rejestrujących się bezrobotnych. Podobnie utrzymuje się wciąż rekordowo wysoka liczba (i udział) osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy. Stale rośnie też udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym, a maleje wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym i poniżej. Powoli rośnie też udział osób bezrobotnych z dłuższym stażem pracy.

Wnioski wypływające z analizy pozwalają stwierdzić, że rynek pracy charakteryzuje się głęboką nierównowagą. Nadmiar poszukujących pracy występuje w większości zawodów i specjalności. Wzrost zapotrzebowania na pracowników w nowych zawodach i specjalnościach nie nadąża za rosnącym napływem bezrobotnych z zawodów tracących rację bytu. Procesy zachodzące w życiu społecznym i gospodarczym powodują zmiany na rynku pracy, które wymuszają na społeczeństwie zmianę podejścia do pracy. Nowa sytuacja wymaga od pracowników elastyczności zawodowej oraz aktywności edukacyjnej prawie przez całe życie.

Kształcenie zawodowe jest niewątpliwie jednym z ważniejszych czynników determinujących powodzenie jednostki na rynku pracy. W procesie projektowania zmian polegających na dostosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy istotne jest zwrócenie uwagi na prognozę odnoszącą się do regionu, informującą o relacjach między tempem rozwoju rolnictwa, przemysłu i usług oraz możliwości wprowadzania nowych technologii. Dane te pozwolą na określenie kierunków i programów kształcenia.